



ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՑ

**Հայաստանի Գերագույն սովետի յոթերորդ գումար-
նարման առաջին նստաշրջանը.**—Մարտի 19-ին տե-
ղի ունեցան Հայկական ՍՍՀ Գերագույն սովետի
ընտրությունները: Գերագույն սովետի ղեկավարա-
նությունը կազմվեց 310 մարդ:

Ապրիլի 14—15-ը տեղի ունեցավ նորընտիր Գե-
րագույն սովետի 7-րդ գումարման անդամիկ նստա-
շրջանը: Գերագույն սովետը ընկալեց 19-րդ և 20-րդ
շաբաթական գործի դրվածքը Հայաստանում և ըն-
դունեց ընդարձակ որոշում՝ այդ գործը բարելավելու
համար: Այնուհետև նստաշրջանը հաստատեց ղեկա-
վարության լիազորությունները:

Կազմվեցին Գերագույն սովետի մշտական գործող
հանձնաժողովներ և հաստատվեցին Գերագույն սո-
վետի նախագահության վերջին չորս տարում ըն-
դունված հրամանագրերը: Ապա ընտրվում է Գերա-
գույն սովետի նախագահություն՝ բաղկացած 13 հո-
գույց: Նախագահության նախագահ է վերընտրվում
Ն. Խ. Հարությունյանը:

Գերագույն սովետը ընկալեց ու հաստատեց Հա-
յաստանի հանրապետության կառավարության կազմը
և ընտրեց հանրապետության Գերագույն դատարանի
կազմը: Նշանակված են 23 մինիստրներ, պետական
յութ կոմիտեների նախագահներ և ութ գլխավոր վար-
չությունների պետներ:

Մինիստրների սովետի նախագահ վերընտրվեց
Բ. Հ. Մուրադյանը:

Հայաստանը Մոնրեալի ցուցահանդեսում.—ՍՍՀՄ
բոլոր 15 հանրապետությունները Մոնրեալի ցուցա-
հանդեսի սովետական տաղավարում ունենալու են
իրենց առանձին սրահները: Հանրապետություննե-
րից յուրաքանչյուրը կունենա իր ազգային օրը:

Հայաստանի ազգային օրը ընկալված է մայիսի
20-ին: Օրվա հանդիսավոր բացմանը ներկա է լինե-
լու Հայաստանի պատվիրակությունը: Հայկական
սրահում ցուցադրվելու է Սովետական Հայաստանի
նվաճումները արդյունաբերության, գիտության, շի-
նարարության, մշակույթի ու արվեստի բնագավառ-
ներում: Լայնորեն ներկայացվելու են հայ գլխիչնե-

րի ու քանդակագործների աշխատանքները, հայ
գրողների ու գիտնականների երկերը:

Ազգային օրվա առթիվ կցուցադրվեն հայկական
ֆիլմեր: Մայիսի 20-ին ցուցահանդեսում կտրվեն
հայկական երաժշտության համերգներ, որոնք կձայ-
նադնվեն ու կհաղորդվեն Կանադայի ռադիոյով ու
հեռուստատեսությամբ: Համերգներին կմասնակցեն
Հայաստանի լավագույն դերասանական ուժերը:

Ցուցահանդեսի հայկական տաղավարում կարելի
է ձեռք բերել հայկական հետաքրքիր հուշանվերներ:

Հայերեն ձեռագրերի հիշատակարաններ.—Հայկա-
կան գրեթե բոլոր ձեռագրերը վերջում ունենում են
ընդարձակ կամ համառոտ հիշատակարաններ, որոնք
գրված են տվյալ ձեռագրերը արտագրողի կողմից:
Այդ հիշատակարանները շատ դեպքերում կրում են
տարեգրության բնույթ, պարունակելով իրենց մեջ
հետաքրքիր տեղեկություններ տվյալ ժամանակաշր-
ջանի վերաբերյալ:

Մեր պատմության որոշ շրջանների համար, որոնք
հարուստ են պատմագրական երկերով, այդ հիշա-
տակարանները այնքան էլ կարևորություն չունեն:
Սակայն 14—16-րդ դարերի պատմության ուսումնա-
սիրության համար դրանք անփոխարինելի սկզբնաղ-
բյուրներ կարող են լինել:

Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադա-
րանի տեսուչ, դոկտ. պրոֆ. Լ. Խաչիկյանը կազմել է
15-րդ դարի հայերեն ձեռագրերի հիշատակարաննե-
րի 3-րդ հատորը, որը լույս տեսավ վերջերս գիտու-
թյունների ակադեմիայի հրատարակությամբ: Հատո-
րը պարունակում է 814 հիշատակարան և ընդգրկում
է 1481-ից մինչև 1500 թվականը:

Առաջիկայում հրատարակվելու են Մատենադա-
րանի բոլոր ձեռագրերի հիշատակարանները:

Հետաքրքիր մեմագրություն.—Լույս է տեսել հնա-
գետ էմմա Խանգադյանի հետաքրքիր մեմագրու-
թյունը՝ «Հայկական լեռնաշխարհի մշակույթը 3-րդ
հազարամյակում» խորագրով:

Աշխատությունից իմանում ենք, որ հետավոր անց-
յալում մեր լեռնաշխարհում բնակվող ցեղերը ունեին

գարգացած տնտեսություն և բարձր մշակույթ: Աննի-
շեկի ժամանակներից ի վեր Արարատյան դաշտի
բնակիչները զբաղվել են այգեգործությամբ և անաս-
նապահությամբ: Օգտակար համաձուլմանով հարուստ
լեռնաշխարհը մետաղի հումք է մատակարարել իր
հարևան երկրներին: Շատ տարածված է եղել Հա-
յաստանի օսփղաբարը: Պեղումների ժամանակ
հայտնաբերված նյութերը ցույց են տալիս, որ հայ-
կական լեռնաշխարհի բնակիչներին քաջ ծանոթ է
եղել մետաղագործությունը, խեցեգործությունը, կա-
շեգործությունը, քարակոփությունը և այլ արհեստ-
ներ:

Գիրք Հովհ. Այվազովսկու մասին.—Հայաստանի
պետական կենտրոնական արխիվի մի խումբ աշխա-
տակիցներ պատրաստել են «Այվազովսկի» խորա-
գրով հետաքրքիր մի գիրք՝ աշխարհափոշակ ծովա-
նկարչի կյանքի և գործի վերաբերյալ: Գիրքը լույս
կտեսնի նկարչի ծննդյան 150-ամյակի առիթով, որը
լրանում է այս տարվա հուլիս 30-ին (նոր տոմա-
րով):

Գրքում օգտագործված են շուրջ 300 փաստա-
թղթեր, որոնցից շատերը առաջին անգամ են հրա-
տարակվելու: Այդ փաստաթղթերից մեկը վերցված է
Թեոդոսիայի հայոց եկեղեցու մատյանից, որը վկա-
յում է, թե «Գեորգ Այվազյանի որդի Հովհաննեսը
ծնվել է 1817 թվականի հուլիսի 17-ին (հին տոմա-
րով):

Զետեղված են մեծ թվով նամակներ՝ գրված Հ. Այ-
վազովսկու կողմից Ներսես Աշտարակեցուն, Նորայր
Բյուզանդացուն, Պետրոս Աղանյանին, Հարություն
Տառնանին և ժամանակի այլ հայ հասարակական
գործիչներին: Նամակները վկայում են մեծ նկարչի
չերժ հայրենասիրության մասին, որը նա տածում էր
դեպի հայ ժողովուրդը և նրա մշակույթը:

**Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի տարե-
կան ժողովը.**—Վերջերս Երևանում տեղի ունեցավ
Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի տարե-
կան ընդհանուր ժողովը, որը քննության առավ ա-
կադեմիայի 1966 թվականի գործունեության արդ-
յունքները:

Ժողովը ներածական խոսքով բացեց ակադեմիայի
պրեզիդենտ Վ. Համբարձումյանը՝ նշելով հայ գիտ-
նականների նոր հաջողությունները ֆիզիկայի,
աստղաբաշխության, քիմիայի, երկրաբանության,
կիբեռնետիկայի և գիտության այլ ճյուղերի բնագա-
վառներում:

Ակադեմիայի տարեկան գործունեության հաշվե-
տու զեկուցումով հանդես եկավ ակադեմիկոս-քար-
տուղար Ս. Մկրտչյանը:

Ժողովի վերջում տեղի ունեցավ մասնակի ընտրու-
թյուններ: Ակադեմիայի փոխ-պրեզիդենտներ ըն-
տրվեցին Ս. Մկրտչյանը և Ա. Հովհաննիսյանը: Ա-
կադեմիկոս-քարտուղար ընտրվեց Գ. Դավթյանը:
Համալրվեց ակադեմիայի նախագահության կազմը և
հաստատվեց բաժանմունքների ակադեմիկոս-քար-
տուղարների ու ինստիտուտների դիրեկտորների
կազմը:

Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի պատ-
մավոր անդամներ ընտրվեցին ծովակալ Հովհ. Խա-
նյովը և ֆրանսուզի պատմաբան-աշխարհագրագետ
Ջ. Սանգադյանը:

**«Ժուր աղբյուրները Հայաստանի և հայերի մա-
սին».**—Այսպես է կոչվում այն մատենաշարը, որի
հրատարակմանը ձեռնամուխ է եղել Հայաստանի գի-
տությունների ակադեմիան: Վերջերս լույս տեսավ
այդ մատենաշարի 5-րդ հատորը: Գիրքը իր մեջ պա-
րունակում է 6-րդ դարի բյուզանդական պատմագի-
թական Պրոկոպիոս Կեսարացու մի քանի աշխատություննե-
րը Հայաստանի մասին: Հիշատակության արժանի են
«Պատերազմների մասին», «Կառուցումների մասին»
և «Գաղտնի պատմություն» աշխատությունները, ո-
րոնցից հայերին վերաբերող առանձին գլուխներ չեն
են գտել գրքում: Զետեղված են նաև Հուստինիանոս
կայսեր հրովարտակները Հայաստանի մասին:

Գրքում զետեղված նյութերը թարգմանել է Հ. Բար-
թիկյանը:

Գիտության կանառը.—Երևանի պետական համա-
լսարանը իր գոյության 46 տարիների ընթացքում
տվել է 18000 մասնագետներ, որոնց կենը հասարա-
կական գիտությունների գծով:

Համալսարանի 11 ցեղեկային, 8 երկնային և 4 հե-
ռակա բաժիններում սովորում են մոտ 10000 ուսա-
նողներ: Նրանցից 1300-ը այս տարի կավարտեն:
Համալսարանն ունի 678 դասախոս, որոնցից 67-ը
ակադեմիկոսներ, դոկտորներ ու պրոֆեսորներ են:

Երևանի հիմնադրման թանգարան.—Ծուրը 15 տա-
րի է, ինչ Արին-Բերդում կառարվում են հնագիտու-
կան ընդուններ, որոնց շնորհիվ հայտնաբերված են
մեծ քանակությամբ պատմական հետաքրքրություն
ներկայացնող նյութեր:

Այդ նյութերը վկայում են, որ Արին-Բերդ եղել է
նախնական այն բնակավայրը, որից սկիզբ է առել
Երևանը: Աշայիտով ապացուցվում է, որ Երևանը
հիմնվել է մեր թվագրությունից առաջ 782 թվակա-
նին:

Կառավարական մարմինների որոշմամբ Արին-Բեր-
դը դառնալու է Երևանի հիմնադրման թանգարան:
Կառուցվելու է գեղեցիկ ձևավորված թանգարանային
շենք, որը միաժամանակ կապալտական հայտնաբեր-
ված վեմերն ու շինությունները բնական արհաւիրք-
ներից: Ծեռքի շրջակայքը բարեկարգվելու է ու կա-
նաչապատվելու, կառուցվելու է նոր ճանապարհ:

Մի նոր հակա էլեկտրակայան.—Հրազդանում
(Ախտա) կառուցվում է մի նոր հակապական էլեկտրա-
կայան, որը կունենա 600000 կիլովատ ժամ կարողու-
թյուն: Դա ավելին է, քան Սևանի բոլոր 6 և Տաթևի
ջրային էլեկտրակայանների հզորությունը միասին
վերցրած:

Նոր կայանը, ինչպես Երևանի, Կիրովականի ու
Հրազդանի ջերմաէլեկտրակայանները, աշխատելու է
գազով կամ մագնիսով: Տարբերությունն այն է, որ
ստացված գոլորշին հատկացվում է էլեկտրականու-
թյան արտադրության, մինչդեռ ջերմաէլեկտրակայա-

նում գոյություն մի մասը գործածվում է արդյունաբերության աշխատելու համար:

Նոր էլեկտրակայանը լրիվ բեռնվածությամբ կսկսի աշխատել 1970 թվականին:

Քարածուղման գործարան.—Բազալտ քարից ձուլվածքներ պատրաստելը նորություն է Հայաստանում: Այդպիսի փորձեր շատ են կատարվել, որոնք միշտ էլ դրական արդյունք են տվել:

Մինչև այժմ այդ աշխատանքները կատարվել են փորձնական ձևով, լաբորատոր եղանակով: Այժմ նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում բազալտի ձուլման խոշոր գործարան կառուցելու: Գործարանը կառուցվելու է Արագած երկաթուղային կայարանի մոտ: Այն տարեկան արտադրելու է 25000 տոննա զանազան ձուլվածքներ բազալտից:

Բազալտի ձուլվածքները իրենց հատկություններով գերազանցում են մետաղյա ձուլվածքներին և ավելի երկար են դիմանում ամեն տեսակի քիմիական նյութերին: Այդ ձուլվածքները օգտագործվելու են արդյունաբերության տարբեր ճյուղերի և շինարարության մեջ:

Նոր մարզադաշտ.—Հրազդանի ձորում, Ծիծեռնակաբերդի բլուրի մոտ, սկսվել են Երևանի նոր մարզադաշտի կառուցման աշխատանքները: Այն կունենա ֆուտբոլի դաշտ 70000 հանդիսականների համար և մի շարք մարզական կառույցներ ու հարմարություններ՝ սպորտային բոլոր ձևերի խաղերի համար:

Այսպես մարզադաշտը, որը կոչվելու է «Հրազդան», մասն է կազմելու Ծիծեռնակաբերդի զբոսայգու ուր այժմ կառուցվում է Եղեռնի հուշարձանը և սպորտի պալատը: Զբոսայգին հետագայում կկազմի քաղաքի կենտրոնական մասերից մեկը: Կառուցվելու են դեպի մարզադաշտ տանող նոր ճանապարհներ՝ ինչպես օդային, այնպես էլ ավտոմոբիլային երթևեկության համար:

Հետաքրքիր թվեր.—Ներկայումս Հայաստանում գործում են 280 զանազան հիվանդանոցներ՝ ավելի քան 18000 մահճակալով: Բացի այդ, գործում են 258 տարբեր տեսակի բուժարաններ և 228 մանկաբարձական հաստատություններ, որոնցից 42 ծննդաբերական հիվանդանոցներ:

Արվարձանի բարեկարգումը.—Երևանի արվարձաններից մեկին Նոր Սեբաստիան և Նոր Մարտիրոս, որոնք այժմ վերամիավորված են Ծառույցյան

շրջանի մեջ, փոխված են բլուրների լանդշեյփ: Բլուրների գագաթները լերկ են, ամառի ու անհրապույր:

Ամբողջ շրջանի բարեկարգման հետ միասին, բարեկարգվում են նաև բլուրները: Նրանցից մեկի գագաթին կառուցվում է պալատ՝ շրջանի պիոներների համար: Պալատը կունենա ձմեռային պահ, մարմնամարզական դահլիճ, լողարան, հանգիստարան, սլանոտարի, գրադարան և երաժշտական դպրոց:

Մեկ ուրիշ գեղատեսիլ բլրի վրա կառուցվում է աշտարակաձև ճաշարան, որի սրահներից կերևա քաղաքի համայնապատկերը: Էջմիածնի ճանապարհին գտնվող 3 բլուրները ամբողջովին անտառապատվելու են և կձառնալեն իրեն զբոսայգի: Ծոտով կավարտվի ջրմուղի շինարարությունը:

Շտաբերկրյա զբոսաշրջիկներ 1967 թվականին.—Տարեց-տարի՝ ավելիում է Հայաստան այցելող զբոսաշրջիկների թիվը: 1956 թվականին այդ թիվը կազմել է մոտ 30, իսկ անցյալ՝ 1966 թվականին Հայաստան են այցելել ավելի քան 12000 զբոսաշրջիկներ՝ 74 տարբեր երկրներից:

Այս տարի սպասվում են ավելի շատ զբոսաշրջիկներ, քանի որ Սովետական Միության համար հոբելյանական տարի է: Տենդագին նախապատրաստություններ են տեսնվում զբոսաշրջիկներին ընդունելու, տեղավորելու և սպասարկելու: Ստեղծված են նոր ստվո-հետիոտն երթուղիներ՝ Երևան-Բյուրական-Ամբերդ, Երևան-Դիլիջան-Հաղարծին և այլն:

Շտաբերկրյա զբոսաշրջիկների համար ներկայումս Երևանում կառուցվում են երեք խոշոր՝ 12—14 հարկանի հյուրանոցներ, որոնցից յուրաքանչյուրը կարող է ընդունել 500 մարդ: Այս տարի կսկսվի «Արմենիա» հյուրանոցի 4-րդ հատվածի շինարարությունը, որը կլինի 10 հարկանի և իր մեջ կընդգրկի երաժշտական կոմեդիայի թատրոնի շենքը: Սևանի ափին, Ծովագյուղի մոտ և Երևանյան լճի ափին կառուցվելու են մոտեցնող սեփական ավտոմեքենաներով երթևեկող զբոսաշրջիկների համար: Նրանցից յուրաքանչյուրը կարող է ընդունել 200 մարդ և մեքենա:

Հոկտեմբեր ամսին «Արմենիա» ջերմանավով կազմակերպվելու է զբոսապտույտ դեպի Մերձավոր Արևելքի երկրները: Պտույտին կմասնակցեն ավելի քան 300 երևանցիներ:

